

<https://www.volkskrant.nl/buitenland/zo-verloopt-de-metoo-discussie-in-de-rest-van-de-wereld~a4534338/>

Zo verloopt de #MeToo-discussie in de rest van de wereld

In macholand Italië bleef het relatief klein, in Zweden concentreert het zich vooral op de media en in Rusland 'moeten vrouwen maar accepteren dat mannen nou eenmaal seksbeesten zijn'. Hoe beleeft de rest van de wereld de #MeToo-discussie? Onze correspondenten vertellen hoe het in hun land verloopt.

Door: Redactie 8 november 2017, 17:45

Brazilië - Meisjes groeien ermee op

Honderdduizenden vrouwen vertellen sinds 2015 over #MijnEersteAanranding

De #MeToo-campagne vindt relatief weinig weerklank in Brazilië. Niet omdat seksueel geweld geen probleem is, maar omdat Brazilië zijn eigen campagnes heeft. Honderdduizenden vrouwen vertellen sinds 2015 over #MijnEersteAanranding. De hashtag ontstond nadat volwassen mannen op Twitter seksistisch commentaar leverden op een twaalfjarig meisje dat meedeed aan Masterchef Junior: 'Als ze instemt, is het dan pedofilie?'

Sissende mannen op straat, blikken die uitkleden, seksistisch commentaar, meisjes groeien ermee op in Brazilië. In de metro zijn roze wagons waar vrouwen tijdens de spits kunnen ontsnappen aan ongewenste handen en erecties. Eind augustus deed een vrouw aangifte nadat een medepassagier over haar heen had geëjaculeerd in een stadsbus in São Paulo. De man werd vrijgesproken, 'er was geen sprake van geweld'. Van het parlement, met ruim 90 procent mannen, gaat weinig hoop uit. 'Je verdient het niet om verkracht te worden, je bent te lelijk', aldus Tweede Kamerlid Jair Bolsonaro in 2014 tegen collega parlementariër Maria do Rosário. Bolsonaro staat tweede in de peilingen voor de presidentsverkiezingen volgend jaar.

Marjolein van de Water

Frankrijk - Omgangsvormen tussen man en vrouw ter discussie

Op 13 oktober, twee dagen voor de eerste #MeToo-tweet van actrice Alyssa Milano, begon de Franse journalist Sandra Muller haar eigen twitteractie: #Balancetonporc ('verlink je varken'). Ze riep vrouwen op hun ervaringen met seksuele intimidatie te delen en ook, anders dan Milano, de naam van de dader te onthullen. Zelf 'verlinkte' ze haar vroegere chef Eric Brion, die tegen haar gezegd zou hebben: 'Jij hebt grote borsten. Jij bent mijn type. Ik kan je de hele nacht laten klaarkomen.'

In het eerste weekend werd #Balancetonporc al 50 duizend keer gebruikt. Opvallend veel klaagsters werkten in de politiek, bijvoorbeeld als assistent van een parlementariër, of bij de radio en televisie - milieus waarin twitter populair is. De meest prominente beschuldigde is islamoloog Tariq Ramadan, waartegen twee vrouwen een aanklacht wegens verkrachting

hebben ingediend. Na de affaire-DSK is het tweede keer dat de Franse omgangsvormen tussen man en vrouw ter discussie staan. Zoals de actrice Isabelle Adjani zei: te veel mannen geloven dat seksuele toespelingen en handtastelijkheden tot het galante spel der verleidingskunst horen.

Peter Giesen

Meer bijdrages vindt u onder de video.

Zweden - Media zelf onder vuur

Metoo# leidt in Zweden tot ellenlange reconstructies in de kranten over seksueel machtsmisbruik door kopstukken in de media

In Nederland lijkt de journalistiek vooral haar peilen te richten op andere sectoren dan de journalistiek. Wat hier in Zweden vooral opvalt is dat journalistiek vooral zichzelf aan het zuiveren is van grensoverschrijdend gedrag. #MeToo leidt hier tot ellenlange reconstructies in de kranten over seksueel machtsmisbruik door kopstukken in de media. Ook in de redactionele commentaren op de opiniepagina's is hier de conclusie: de media moeten zichzelf onder de loep nemen voordat ze met de vinger kunnen wijzen naar andere sectoren.

Het journalistieke zelfonderzoek begon hier allemaal met een blogpost van de Zweedse blogger Cissi Wallin waarin ze uit de school klapte over haar traumatisch beleefde tijd als beginneling bij de linkse krant Aftonbladet. Politiek commentator Fredrik Virtanen kon volgens haar zijn handen niet thuis houden, iets wat ze destijds meldde bij de krant, maar toen geen gevolgen had voor hem. De politiek commentator is alsnog aangeklaagd voor verkrachting en ontslagen bij de krant. Andere grootheden in de media die na aanklachten zijn 'geofferd' zijn onder meer Martin Timell en Lasse Kronér, geliefde presentatoren bij TV4 en publieke omroep SVT.

Eric van den Outenaar

Italië - Discussie vindt plaats binnen het patriarchaat

Eerst geven ze het weg, dan begint het zeuren en doen ze alsof ze spijt hebben

Voorpagina Il Libero

In macholand Italië bleef de lokale variant van #MeToo (#QuellaVoltaChe - diekeerdat) relatief klein. Reden: de gigantische bakken kritiek die de Italiaanse actrice Asia Argento over zich heen kreeg nadat zij, als een van de eersten, vertelde verkracht te zijn door Harvey Weinstein. Die kritiek laat zich het best samenvatten door een kop die verscheen op de voorpagina van de rechtse krant Il Libero: 'Eerst geven ze het weg, dan begint het zeuren en doen ze alsof ze spijt hebben'.

Argento, die vanwege deze vorm van victim blaming zei tweemaal gekruisigd te zijn, vluchtte tijdelijk naar Berlijn. Daar vertelde ze in een tv-programma dat 'Italië een enorme achterstand heeft op het gebied van vrouwenrechten'. Een voorbeeld: vrijwel alle opiniemakers die zich in de #MeToo-discussie mengden, waren man. Overigens niet omdat vrouwen worden geweerd van tv, maar omdat een meerderheid van die vrouwen wordt geacht als beeldvulling rond te huppelen in een klein stringetje.

Jarl van der Ploeg

Polen - Seks uit de taboesfeer

Naar schatting drie kwart van de Poolse vrouwen kreeg minstens één keer te maken heeft gehad met geweld door haar echtgenoot

Tallose Poolse vrouwen gaven gehoor aan de oproep om #MeToo te delen op Facebook: #JaTez in het Pools. Toneelregisseur Monika Strzalka vertelde hoe een priester haar als jong meisje verkracht had. Toen ze aangifte deed bij de politie, zou de agent hebben geprobeerd haar op andere gedachten te brengen. 'Zijn verdediging was: de priester had een moment van zwakte gehad en ik had me 'uitdagend gekleed'.'

Veel (seksueel) geweld vindt in Polen plaats in huiselijke kring, wat de discussie erover niet vergemakkelijkt. Een poll van vrouwenrechtenorganisatie Centrum Praw Kobiet wijst uit dat naar schatting driekwart van de Poolse vrouwen minstens één keer te maken heeft gehad met geweld door haar echtgenoot. Op de vleugels van #MeToo is er veel aandacht voor de YouTube-campagne #sexedpl, waarin bekende Polen oproepen tot het uit de taboesfeer halen van seks. Aan het woord komt onder meer Robert Biedron, de openlijk homoseksuele burgemeester van het stadje Slupsk. Toen zijn moeder ontdekte dat hij op mannen viel, vertelt hij, moest ze heel hard huilen. 'Nu is ze mijn grootste supporter.'

Jenne Jan Holtland

Rusland - Mannen zijn nou eenmaal seksbeesten

Zoals een bekende Russische actrice tegen een grote nieuwssite zei: 'Wat maakt het uit hoe je een rol krijgt?'

#MeToo, dat is gezanik van Hollywoodsterretjes die hun glansrollen te danken hebben aan mannen die ze nu met een mes in de rug steken. Dat is de uitkomst van het debat in Rusland over de vermeende sekspraktijken in Hollywood. Harvey Weinstein en Kevin Spacey worden in bescherming genomen. Mannen zijn nou eenmaal seksbeesten zonder zelfbeheersing, zo spraken verschillende Russische actrices. Daar maak je gebruik van of je loopt weg. Zoals een bekende Russische actrice tegen een grote nieuwssite zei: 'Wat maakt het uit hoe je een rol krijgt?'

Gebeurt er iets dat niet was afgesproken, dan treedt een Russisch spreekwoord in werking: vuile was hang je niet buiten op. Een vrouw die een Russische variant van #MeToo probeerde te lanceren, werd meteen belachelijk gemaakt op Twitter. Slechts twee Russische actrices deden hun mond open over seksuele intimidatie van regisseurs. Anoniem en op een Amerikaanse site. In de eigen media hebben opiniemakers als Dmitry Kiselyov het woord. 'Ik ben categorisch tegen seksuele intimidatie', zei hij afgelopen zondag. 'Maar deze campagne [in Amerika], met haar brutale ernst, dreigt de humor in menselijke relaties te vernietigen.'

Tom Vennink

Groot-Brittannië - De beerput is open

Voor de Britten is #metoo een deja vu na de Savile-affaire van vijf jaar geleden

Een afgetreden minister, een dode minister en een bungelende minister. En tien kamerleden die met spanning wachten op de uitkomst van onderzoeken naar beschuldigingen van ongewenste intimiteiten. Dat is het gevolg dat 'Weinstein' heeft gehad op Westminster.

Inmiddels is ook de BBC 25 gevallen aan het onderzoeken.

Voor de Britten is #MeToo een déjà vu na de Savile-affaire van vijf jaar geleden, die als een schok kwam voor de BBC en andere overheidsinstellingen. Er ging een beerput van seksueel misbruik open. Los daarvan kwam er grootschalig seksueel misbruik aan het licht door Britse-Pakistani in steden als Oldham, Rotherham en Rochdale. Het onderhavige Westminster-schandaal is zelfs vergeleken met de bonnetjesaffaire van 2009, al is nog onduidelijk hoeveel van de beschuldigingen overleefd zullen blijven. Vers in het geheugen liggen de beschuldigingen jegens Cliff Richard en oud-premier Ted Heath die op leugens gebaseerd bleken te zijn.

Patrick van IJzendoorn

België - Wanneer is iets erg genoeg om namen te noemen?

Wat opvalt in Vlaanderen is dat er geen namen worden genoemd

Duizenden vrouwen in Vlaanderen hebben op sociale media hun ervaringen gedeeld. Er komen tal van getuigenissen naar buiten over seksistische praktijken in de media-, film- en muziekwereld, én in de politiek. Dat gaat behoedzaam, want aanvankelijk werden geen namen genoemd bij getuigenissen over seksueel overschrijdend gedrag.

Wel werd bekend dat de Belgische publieke omroep VRT na dertig jaar de samenwerking met televisiemaker Bart de Pauw stopt na klachten over grensoverschrijdend gedrag. De bekende presentator, scenarist, acteur en regisseur zou actrices en medewerksters belaagd hebben met sms'en en hen zelfs gestalkt hebben. Volgens de getuigen, die anoniem willen blijven, stuurde hij hen expliciete en vulgaire sms'en en zocht hij hen thuis ongevraagd op. De Pauw is een van de machtigste tv-figuren van België: hij ontkent en kondigt juridische stappen aan. Ook verspreidde hij op YouTube een video waarin hij zijn onschuld uitroept.

Leen Vervaeke

Spanje - Machismo is overal

De Spanjaarden hebben er zelfs een woord voor: machismo

Ook in Spanje bestaat #YoTambién. Een enkele actrice of journaliste vertelde over aanrandingen in een donkere straat, in een bar of op de set. De mannen die het aanging kwamen er niet door in de problemen. De onthullingen over escapades van Harvey Weinstein hebben in Spanje lang niet zo'n effect gehad als in Nederland. Dat komt aan de ene kant doordat Spanje minder gericht is op Amerika. Maar belangrijker is dat Spanje Amerika niet nodig heeft om erachter te komen dat mannen zich walgelijk kunnen gedragen ten opzichte van vrouwen.

De Spanjaarden (of beter: de Spaanse vrouwen) hebben er zelfs een woord voor: machismo. Het is een woord dat veel wordt gebruikt. Vaak gaat het dan om een man die zijn vrouw vermoordt: omdat hij het niet kan hebben dat ze het uitmaakt, dat ze vreemdgaat, dat ze hem tegensprekt, of dat ze bestaat. Machismo in zijn extreemste verschijningsvorm. Tegelijkertijd leeft in Spanje het idee dat machismo overal is. Spaanse verhalen dragen daar meer aan bij dan Amerikaanse. Van Ada Colau bijvoorbeeld, die als burgemeester van Barcelona meemaakte dat twee mannen haar onzedelijke voorstellen deden. Of, heel wat erger: bij het stierenrennen in Pamplona, waar vorig jaar een meisje door een groep jongens werd

verkracht. Dit jaar werd daar een campagne opgetuigd tegen seksueel geweld. Machismo is een altijd aanwezig besef, van dominante mannelijke aanwezigheid. Het gaat zelfs zo ver dat bars in linksere wijken in Madrid zich verklaren tot machismo-vrije enclaves - als kleine eilanden waar vrouwen naartoe kunnen vluchten in een vijandige wereld.

Maartje Bakker

Zuid-Afrika - Nieuwe aandacht voor de 'verkrachtingsepidemie'

Honderdnegen meldingen van verkrachting kreeg de Zuid-Afrikaanse politie gemiddeld per dag in 2016/2017

In Zuid-Afrika vestigt #MeToo hernieuwde aandacht op wat redacteur Marianne Thamm van de nieuwswebsite Daily Maverick noemt 'de epidemie van verkrachting' in het land. 109 meldingen van verkrachting kreeg de Zuid-Afrikaanse politie gemiddeld per dag in 2016/2017, een illustratie van de gewelddadigheid van de Zuid-Afrikaanse samenleving.

Voormalig ANC-parlementariër Jennifer Ferguson noemde op 19 oktober op Talk Radio 702 de naam van een sportbestuurder die haar 24 jaar geleden zou hebben verkracht. Ten minste één andere vrouw beschuldigde nadien dezelfde bestuurder van verkrachting. Columnist Tony Leon van de Zuid-Afrikaanse Sunday Times ziet 'voor de hand liggende vergelijkingen' tussen Hollywood-producent Harvey Weinstein en Jacob Zuma, de man die in 2006 - nog voor zijn presidentschap - terechtstond voor verkrachting (Zuma werd niet veroordeeld). Ruim voor #MeToo, in april 2016, openbaarden studentes aan de Rhodes universiteit in Grahamstown de namen van elf vermeende verkrachters. Protesten leidden tot tijdelijke sluiting van de universiteit.

Mark Schenkel

China - De preutse mantel van stilzwijgen is verdwenen

Schoolmeisjes krijgen sinds een paar jaar les in #nietdoen zeggen

#MeToo is niet nodig in China, waar vrouwen bescherming genieten van een conservatieve cultuur die zo deugdzaam is dat aanranding nauwelijks voorkomt. Dat weet althans een - mannelijke - buitenlandse leraar, en hij durft die onzin nog op te schrijven in de Engelstalige staatskrant China Daily ook. Het artikel is inmiddels verwijderd. China Daily schrok van de orkaan van verontwaardiging, want die blies de preutse mantel van stilzwijgen over een heleboel akelige feiten en cijfers over seksueel wangedrag weg.

Zeventig procent van de vrouwelijke fabrieksarbeiders in industrieprovincie Guangdong zegt volgens onderzoek uit 2013 te zijn aangerand. Dat zijn volwassen vrouwen: schoolmeisjes krijgen sinds een paar jaar les in #nietdoen zeggen. China zit pas net in het stadium dat onderwijzers die leerlingen molesteren heel soms worden aangeklaagd. De activisten die die walgelijke schandalen aan de kaak stellen, worden trouwens ook vervolgd.

Marije Vlaskamp